

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

за результатами проведення акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» в Одеському національному економічному університеті.

Згідно з Положенням про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 9.08.2001 року, № 978, та наказом по МОН України № 997 від 17.05.2016 року експертна комісія у складі:

голови комісії – **Антоненко Ірини Ярославівни**, доктора економічних наук, професора кафедри готельно-ресторанного бізнесу Київського національного торговельно-економічного університету;

члена комісії – **Стойка Віталія Олександровича**, кандидата економічних наук, доцента, завідувача кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, розглянула подану Одеським національним економічним університетом акредитаційну справу та провела перевірку на місці освітньої діяльності цього вищого закладу освіти щодо підготовки бакалаврів зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа» у період з 24 до 26 травня 2016 року.

У підсумку перевірки і оцінювання комісія констатує:

1. Загальна характеристика навчального закладу і спеціальності

Одеський національний економічний університет (ОНЕУ) IV рівня акредитації, заснований у травні 1921 року на державній формі власності і підпорядкований Міністерству освіти і науки України.

1. Поштова та юридична адреса: 65082, м. Одеса, вулиця Преображенська, будинок 8; E-mail: mail@oneu.edu.ua;

факс (0482) 32-04-46,

2. Юридичні підстави для здійснення освітньої діяльності:

- Сертифікат про акредитацію МОН України Серія РД-ІУ №1659057 від 18.09.2013р.,
- Ліцензія Серія АЕ № 636851 від 19.06.2015 р., Статут ОНЕУ, зареєстрований МОН, молоді та спорту України 23.03.2012 р. №340;
- Довідка АА № 727108 з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 16.11.2012 р.

Одеський національний економічний університет має високий міжнародний рейтинг, що підтверджено членством у Європейській асоціації

університетів. 17 вересня 2010 року у Болонському університеті (Італія) ректором університету було підписано Велику Хартію університетів.

Сьогодні Одеський національний економічний університет - це сучасний науково-освітній центр півдня України, який визначається фундаментальністю та системністю знань, поєднанням освіти, науки та інновацій у єдиний комплекс, високим рівнем міжнародних зв'язків. Ураховуючи інтереси регіону, в університеті здійснюється підготовка фахівців за 4 галузями знань, 13 напрямками та 42 магістерськими програмами за науковим та професійним спрямуванням.

Ректором Одеського національного економічного університету є Зверяков Михайло Іванович, - доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України.

Навчально-виховний процес в університеті забезпечують 5 факультетів: економіки і управління виробництвом, кредитно-економічний, фінансово-економічний, обліково-економічний, міжнародної економіки.

В структурі університету функціонують 9 центрів: центр інформаційних технологій, інформаційний центр Євросоюзу; центр заочної форми навчання, центр вечірньої форми навчання, центр бізнес-освіти та підвищення кваліфікації, центр сучасних освітніх технологій, центр підвищення якості освіти, центр бізнес-освіти факультету підвищення кваліфікації, центр післядипломної освіти.

В університеті створено 24 кафедри, в тому числі 17 випускових.

Навчальний процес в університеті реалізується кваліфікованим складом науково-педагогічних працівників, який налічує 341 викладачів. Серед викладачів університету 71,6 % мають наукові ступені та вчені звання, в тому числі 10,6 % докторів наук, професорів. Середній вік викладача університету складає 41 рік, професора – 58 років, доцента – 41 років.

Університет користується високим авторитетом серед молоді, про що свідчить високий конкурс при вступі – у середньому до 23 заяв на одне місце. Цей показник є одним з найкращих не тільки в Одеському регіоні, а в цілому по державі. Високому потенціалу сприяє розвинена система довузівської підготовки.

Підготовку студентів за освітнім ступенем бакалавра галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» здійснює кафедра «Економіки та управління туризмом», яка була створена у 2003 році, очолює кафедру професор, кандидат економічних наук Герасименко Віктор Григорович.

Підготовку фахівців для сфери туризму університет розпочав у 1990 році. Випускники університету в теперішній час працюють у місцевих органах виконавчої влади, туристичних фірмах і агентствах, готелях, санаторно-курортних закладах, транспортних організаціях, підприємствах екскурсійного, культурного, розважального обслуговування.

Навчання фахівців для туризму здійснювалась спочатку в межах напряму 0507 «Економіка і підприємництво» (спеціалізація «Економіка і організація туризму» спеціальності «Економіка підприємства»). У зв'язку із

внесенням змін і доповнень до переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.04.2002 року № 241), в 2003 р. відкрито спеціальність 6.0504000 «Туризм» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» з ліцензійним обсягом 100 осіб, в т.ч. 50 осіб денної, 25 заочної і 25 вечірньої форм навчання. Того ж року було створено нову спеціалізовану кафедру економіки та управління туризмом, яка стала випусковою.

У 2012 році університет отримав ліцензію МОН України на підготовку бакалаврів за напрямом 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» в обсязі 25 осіб за денною формою навчання.

У 2013 році Університет акредитовано в цілому як вищий навчальний заклад четвертого рівня (сертифікат НД – II №1657863 від 02.07.2013 р.).

У 2015 році ліцензійний обсяг за даною спеціальністю було збільшено до 50 осіб за денною формою навчання.

Експертною комісією встановлено, що перелік і зміст установчих документів університету відповідає існуючим вимогам до діяльності у сфері надання освітніх послуг.

2. Формування контингенту студентів

Прийом до університету здійснюється згідно «Правил прийому до Одеського національного економічного університету», які затверджуються щорічно головою приймальної комісії, ректором університету Звєряковим М.І.

Для залучення до вступу в університет на спеціальність «Готельно-ресторанна справа» працівники кафедри протягом всього навчального року проводять відповідну профорієнтаційну роботу. Її основними формами є участь представників кафедри у «Днях відкритих дверей», які проводяться в університеті; відвідування закріплених за кафедрою загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних училищ, технікумів і коледжів; виступ у передачах місцевих каналів телебачення і радіо; публікація статей і повідомлень у місцевій пресі; участь кафедри як експонента на щорічному Туристичному ярмарку. Щорічно оновлюється сторінка випускової кафедри на сайті університету, розроблено презентацію напряму підготовки «Готельно-ресторанна справа» у вигляді слайдофільму, підготовлено рекламний буклет, якій містить найбільш важливу для абітурієнтів інформацію про даний напрям освіти: перелік конкурсних предметів, спеціальних дисциплін, що викладаються студентам спеціальності «Готельно-ресторанна справа», характеристика первинних посад, які можуть обіймати випускники університету. Показники формування та динаміка змін контингенту студентів ОНЕУ зі спеціальності 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» показана у таблиці 1.

Таблиця 1

**Показники формування контингенту студентів напряму підготовки
6.140101 «Готельно-ресторанна справа»
в Одеському національному економічному університеті**

№ № п\	Показник	Денна форма навчання			
		2012	2013 р.	2014	2015 р.
1.	Ліцензований обсяг підготовки Бакалавр – <u>6.140101</u>	25	25	25	50
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	20	24	25	31
	в т. ч. за держзамовленням	-	3	10	5
	– бакалавр	20	24	25	31
	в т. ч. за держзамовленням	-	3	10	5
3.	Контингент студентів, всього (осіб)	20	46	68	95
	в т.ч. за держзамовленням	-	3	13	18
	– бакалаврів	20	46	68	98
	в т.ч. за держзамовленням	-	3	13	18
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:	-	157,6	53,0	78,2

Прийом відбувається у відповідності заявленим ліцензованим обсягом набору абітурієнтів на дану спеціальність. У період з 2012-2014 роки кількість осіб, прийнятих на навчання відповідала ліцензованому обсягу підготовки. Виняток складає 2015 рік, коли фактична кількість прийнятих на навчання студентів була менша ніж заявлений ліцензований обсяг.

Експертна комісія вважає, що прийом студентів здійснюється з дотриманням законодавчих, нормативних вимог та ліцензованого обсягу прийому на дану спеціальність. Робота професорсько-викладацького складу університету і випускової кафедри з питань формування контингенту студентів організована на належному рівні.

Разом з тим, комісія рекомендує посилити проведення профорієнтаційної роботи серед організацій, що потребують кваліфікованих фахівців зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа» для забезпечення заявленого ліцензованого обсягу підготовки.

3. Зміст підготовки фахівців

Навчально-методичне забезпечення організації навчального процесу базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про мови»

та розроблено з урахуванням директивно-нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

В основу організації навчального процесу покладено принципи модернізації освіти та об'єктивна необхідність її інтеграції у європейський освітній простір.

Зміст підготовки бакалаврів із зазначеного напрямку визначається такими документами – Освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ), Освітньо-професійною програмою (ОПП), Засобами діагностики якості вищої освіти (ЗД).

ОКХ бакалавра за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа» як складова державного галузевого стандарту вищої освіти була затверджена та надана чинності Наказом Міністерства освіти і науки України від 14 листопада 2012 року № 1325. В ОКХ відображено мету освітньої та професійної підготовки, визначено місце фахівця в структурі національної економіки України, сформульовані вимоги до професійних і соціальних якостей фахівців та вимоги до державної атестації

ОПП бакалавра за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа», яким керуються в університеті, також є галузевим стандартом вищої освіти України. Його затверджено наказом МОН України від 3 квітня 2007 року № 273.

Університет має також Засоби діагностики якості вищої освіти зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа» для освітнього ступеню бакалавр, який з 2012 року діє як галузевий стандарт вищої освіти України. Зазначені стандарти являють собою унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання рівня сформованості знань, умінь та навичок, професійної компетентності осіб, які здобувають відповідні освітні ступені за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа».

Варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки фахівців за освітнім ступенем бакалавр розроблені науково-методичною комісією випускової кафедри економіки та управління туризмом університету за структурою та формою, затверджених МОН України. Розроблені ОКХ та ОПП обговорені на засіданні кафедри, затверджені на вченій раді університету та підписані ректором університету.

На підставі зазначених документів розроблено навчальний план за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа». Співвідношення нормативних дисциплін, дисциплін за вибором, годин які відводяться на фундаментальну та спеціальну підготовку, відповідають сучасним вимогам до вищої освіти.

Випусковою кафедрою складено також програму виробничої практики, метою якої є набуття навичок та вмій необхідних для практичної діяльності. Базою практики студентів є провідні підприємства готельного і ресторанного господарства міста Одеси і Одеської області.

Державна атестація якості підготовки бакалаврів за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа» здійснюється на підставі оцінювання рівня компетентності випускників шляхом проведення державного екзамену.

Він складається з вирішення тестових завдань та письмового вирішення комплексного кваліфікаційного завдання, що разом із тестовою перевіркою знань дозволяє оцінити сформованість відповідних компетенцій бакалавра галузі знань «Сфера обслуговування» спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Експерта комісія на підставі зазначеного, вважає, що зміст підготовки фахівців спеціальності «Готельно-ресторанна справа» освітнього ступеню бакалавр відповідає вимогам акредитації.

4. Організаційне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Підготовку бакалаврів за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа» здійснює кафедра економіки та управління туризмом, яка створена наказом ректора університету № 121/І-О від 01.09.2003р. і входить до складу факультету міжнародної економіки. Підготовка фахівців цієї спеціальності здійснюється у відповідності до діючих галузевих стандартів освіти, навчальних планів та робочих програм, які відповідають вимогам чинних державних стандартів, а також погоджені з науково-методичною комісією зі сфери обслуговування Міністерства освіти і науки України.

До фахової і професійно-орієнтованої підготовки бакалаврів спеціальності «Готельно-ресторанна справа» залучені також викладачі кафедр фінансово-економічного, обліково-економічного факультетів, економіки та управління виробництва та факультету міжнародної економіки університету. Всі дисципліни навчального плану спеціальності викладаються висококваліфікованими спеціалістами.

Навчальний план розроблено у відповідності з освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів з готельно-ресторанної справи.

Структурно-логічна схема побудови навчального плану, за яким навчаються студенти на I-IV курсах, визначає послідовність вивчення дисциплін, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг з розподілом на аудиторні заняття (лекції, практичні, семінарські, індивідуальні), самостійну роботу студентів.

Експертами встановлено, що навчальний план спеціальності повністю забезпечений робочими програмами, методичними вказівками і тематиками контрольних, курсових робіт, пакетами контрольних завдань для перевірки знань студентів, програмами практики, методичними вказівками щодо виконання дипломних робіт, проведення державних іспитів, дидактичними матеріалами для самостійної роботи. З усіх дисциплін навчального плану спеціальності «Готельно-ресторанна справа» сформовано навчально - методичні комплекси.

Передбачені та належним чином забезпечені різні види контролю за якістю теоретичної підготовки студентів, а саме: поточний, тематичний, модульний та підсумковий. З цією метою розроблені і впроваджуються тести, задачі, ситуаційні та проблемні завдання. Вивчення кожної дисципліни

закінчується підсумковим контролем знань студентів, передбаченим навчальним планом.

Протягом семестру проводяться відвідування занять керівництвом університету, завідувачем кафедри.

На початку року затверджується графік навчального процесу, складається розклад занять відповідно до нормативних вимог. Також затверджуються плани організаційної, виховної, наукової та навчально-методичної роботи, внутрішньо-вузівського контролю.

Основними джерелами інформаційного забезпечення викладачів і студентів є бібліотека з її фондами та електронні засоби інформації.

Експертна комісія вважає, що в університеті досягнуто достатній рівень забезпеченості бібліотечних фондів навчальної та наукової літератури, фаховими періодичними виданнями. Бібліотека має власне книгосховище, зали для видання літератури, алфавітний та електронний каталоги навчальної, навчально-методичної та наукової літератури, репозитарій та електронну бібліотеку видань професорсько-викладацького складу університету.

Бібліотека університету має загальну площу 1508,8 м², у т.ч. для зберігання фондів - 715,22 м², для обслуговування читачів - 684,73 м². Матеріальна база бібліотеки становить: обсяг фондів навчальної, наукової літератури - 413 627 примірника; обсяг електронних видань - 426; кількість абонементів - 5; кількість читальних залів - 10; кількість місць для читачів - 578. Телекомунікаційна мережа бібліотеки підключена до локальної мережі університету та Інтернету. В усіх структурних підрозділах бібліотеки впроваджено автоматизоване приймання та видачу літератури з використанням штрих-кодових технологій, що допомогло налагодити ефективно й оперативне обслуговування читачів.

У роботі з інформаційного забезпечення студентів і викладачів використовуються і передплатні повнотекстові бази даних (БД): «Електронная библиотечка Издательского дома «Гребенников», електронні підручники видавництва «ЦУЛ». Кілька років поспіль бібліотека працює з БД порталу POLPRED, що поповнюється щоденно та надає доступ до 380 тис. текстів статей з усього світу за 15 років.

Якісному інформаційному обслуговуванню користувачів університету сприяє впровадження в університеті такої послуги як електронна доставка документів, що відкриває необмежені перспективи для забезпечення інформацією аудиторії, що навчається.

Для просування ідеї відкритого доступу і підвищення рейтингу ONEU в світі створено Інституційний Репозитарій ONEU – eONEUR <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/>, який зареєстрований в міжнародних і національних наукометричних базах: DOAR (Directory of Open Access Repositories); ROAR (Registry of Open Access Repositories). В 2014 році Репозитарій отримав ISSN – 2310-8347. Кількість робіт у депозитарії університету на 1.01.2015 р. складала 2590 одиниць.

Експертна комісія констатує, що організаційне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідають державним вимогам щодо акредитації за освітнім ступенем «бакалавр». З метою подальшої актуалізації змісту навчально-методичного забезпечення спеціальності, комісія рекомендує налагодити більш дієвий зв'язок з випускниками для отримання інформації про їх професійну відповідність у навчально-виховному процесі.

5. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Навчально-виховний процес в університеті здійснюється висококваліфікованим професорсько-викладацьким складом, здатним проводити навчання та виховання студентів на рівні сучасних вимог.

Кількість працівників зменшено у зв'язку зі змінами в навчальних планах, а також зі зменшенням контингенту студентів. Проте штатна укомплектованість науково-педагогічного персоналу становить 100%. Середній вік викладачів з науковими ступенями зменшився з 51 років у 2010/2011р. до 41 року у 2014/2015 р., що пояснюється вибуттям кадрів пенсійного віку та прийняттям на роботу молодих науковців, які захистили дисертації. За акредитаційний період кількість докторів наук зменшилась з 6 осіб до 3 осіб, натомість кількість кандидатів наук збільшилась з 17 осіб до 25 осіб. Позитивною тенденцією можна вважати те, що середній вік докторів наук, професорів за акредитаційний період зменшився з 65 до 58 років, а кандидатів наук, доцентів з 47 до 41 року.

Крім випускової кафедри в підготовці бакалаврів з готельно-ресторанної справи беруть участь викладачі 13 *гуманітарних і загальноекономічних кафедр* університету: «Філософії, історії та політології», «Мовної та психолого-педагогічної підготовки», «Іноземних мов», «Правознавства», «Загальної економічної теорії», «Математичних методів аналізу економіки», «Інформаційних систем в економіці», «Управління персоналом і економіки праці», «Статистики», «Економічного аналізу», «Фізичного виховання та спорту», «Економіки та управління туризмом», «Економіки підприємства».

Безпосередньо зі студентами, які навчаються за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа», працюють 30 викладачів цих кафедр, у тому числі:

- 3 докторів наук, професор (6,7%);
- 25 кандидатів наук, серед яких 12 доцентів (83,3%);
- 2 викладачів без наукового ступеню та звання.

Професійно-орієнтована підготовка студентів виконується на випусковій кафедрі економіки та управління туризмом.

Випускову кафедру очолює кандидат економічних наук, професор Герасименко Віктор Григорович, «Відмінник освіти України» (1997 р.), «Почесний працівник туризму України» (2002 р.), нагороджений нагрудним

знаком МОНУ «За наукові досягнення» (2011р.), Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Одеської облдержадміністрації, Одеської обласної ради, одеського міського голови.

Він є автором 108 публікацій, серед яких 84 наукові роботи (3 монографії, 26 статей, опублікованих у фахових виданнях, 7 статей у провідних наукових виданнях Болгарії, Польщі, Хорватії тощо) та 24 роботи навчально-методичного характеру. За роки своєї науково-педагогічної діяльності Герасименко В.Г. підготував та видав (самостійно або у співавторстві) 5 навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України: Підготував п'ять кандидатів наук.

Герасименко В.Г. з 1997 року входить до складу Ради Асоціації працівників навчальних закладів України туристичного і готельного профілю, є членом Координаційної ради з питань розвитку туризму і курортів при управлінні культури і туризму Одеської обласної державної адміністрації.

Науково-педагогічний персонал випускової кафедри економіки та управління туризмом складається з 23 осіб, у тому числі:

- 3 доктори наук, професори;
- 13 кандидатів наук, серед яких 10 доцентів;
- 2 старших викладача;
- 5 викладачів, з яких 3 – випускники аспірантури.

Питома вага докторів і кандидатів економічних наук у загальній кількості викладачів кафедри становить 70%.

Базова освіта всіх викладачів випускової кафедри відповідає дисциплінам, які викладаються.

Комісія зазначає, що керівництво університету приділяє багато уваги збільшенню частини викладачів з науковими ступенями. З цією метою проводиться:

- підготовка викладацьких кадрів в аспірантурі;
- відбір майбутніх викладацьких кадрів з числа кращих випускників, здатних до викладацької на науковій діяльності в якості викладачів-стажерів.

Якісний склад і структура викладацького персоналу забезпечують навчання на рівні сучасних вимог.

Підвищення кваліфікації кадрів випускової кафедри зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа» проводиться за планом, затвердженим вченою радою університету.

Викладачі кафедри економіки та управління туризмом за останні роки пройшли стажування на провідних підприємствах готельного і ресторанного господарства м. Одеси, у підрозділах Одеської обласної державної адміністрації, виконавчих органах місцевого самоврядування, в науково-дослідницьких організаціях.

З метою підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів випускової кафедри застосовуються і такі форми роботи, як:

- робота над кандидатськими та докторськими дисертаціями;

- участь у навчально-методичних, науково-теоретичних та практичних конференціях різних рівнів, які проводяться в Україні;
- участь в освітніх програмах з туризму та готельно-ресторанної справи зарубіжних вищих навчальних закладів (м. Аріель, Ізраїль; м. Анже, Франція; м. Берлін, Німеччина);
- участь у міжнародних семінарах та форумах з проблем розвитку сфери туризму та гостинності (м. Калітея, Греція; м. Тульча, Румунія; м. Москва, Санкт-Петербург, Російська Федерація тощо).

Результати підвищення кваліфікації викладачів кафедри економіки та управління туризмом використовуються при підготовці:

- монографій;
- навчальних посібників, у тому числі з грифом Міністерства освіти і науки України;
- курсів лекцій, методичних вказівок до практичних занять та самостійної роботи студентів у межах кожної дисципліни;
- статей з питань туризму та готельно-ресторанної справи у наукових фахових виданнях України та за кордоном;
- докладів на міжнародних, національних та регіональних конференціях з проблем і перспектив розвитку сфери туризму та гостинності тощо.

Комісія вважає, що кадрове забезпечення навчального процесу за даною спеціальністю відповідає вимогам акредитації. Кадрова робота проводиться на належному рівні. Науково-педагогічні працівники мають професійну та педагогічну майстерність та здатні забезпечити підготовку бакалаврів за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа».

6. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Університет має 7 (сім) власних навчальних корпусів з 158 навчальними приміщеннями. Загальна площа приміщень університету складає 54 995 м², площа аудиторних приміщень дорівнює 32 806,36 м². Інформація про загальні площі приміщень, що використовуються у навчальному процесі підготовки фахівців ОНЕУ, наведена у таблиці 6.1 (у м²). Студенти, які навчаються за спеціальністю "Готельно-ресторанна справа" мають змогу у повному обсязі користуватись загальноуніверситетськими ресурсами.

До послуг студентів – 3 гуртожитки загальною площею 21 778,00 м², їдальні та буфети загальною площею 519,25 м², 4 медичних пункти, загальною площею 65 м², спортивний зал, спортивні майданчики та тренажерні кімнати, бібліотека з читальними залами площею 906,95 м², спортивно-оздоровчий табір площею 2 700 м². Санітарно-технічний стан навчальних корпусів та гуртожитків задовільний. Забезпеченість студентів гуртожитком становить 100% від потреби.

Навчання студентів денних факультетів проводиться у 2 зміни. Навчальна площа аудиторних та навчально-лабораторних приміщень

відповідає вимогам МОН України і складає – 14,45 м², у розрахунку на одного студента денної форми навчання.

В університеті прокладено інформаційні магістральні канали в семи навчальних корпусах і трьох гуртожитках. Кожен ПЕОМ мережі має вихід на єдину базу даних університету. У кожному навчальному корпусі працюють класи з виходом до світової мережі Інтернет.

В останні роки проведено модернізацію семи аудиторій (580 посадкових місць), в яких встановлено мультимедійне обладнання. Створено спеціалізовані лабораторії: організації ресторанного обслуговування, організації готельного обслуговування, лабораторія устаткування.

Для вивчення іноземних мов функціонують лінгафонні кабінети де безпосередньо проходять заняття студентів спеціальності „Готельно-ресторанна справа”.

В університеті є відділ оперативної поліграфії, який здійснює тиражування навчально-методичної літератури, навчальних планів, навчальних програм, розкладу занять студентів, наказів та розпоряджень по університету.

Всі приміщення перевірені службами санітарного нагляду, протипожежної безпеки та охорони праці, про що свідчать відповідні висновки Управління епідеміологічної служби, Управління з питань наглядово-профілактичної діяльності ГУ МНС України в Одеській області.

Подальший розвиток університету передбачає:

- забезпечення факультетів, кафедр, науково-дослідних центрів, бібліотеки та адміністративних служб університету комп'ютерною і копіювальною технікою та засобами оргтехніки, відповідно сучасним вимогам і нормам;

- переоснащення й обладнання сучасними технічними засобами навчання всіх лекційних залів та аудиторій навчальних корпусів;

- створення та оснащення сучасними засобами лінгафонних кабінетів та відео лінгафонних класів для мовного навчання;

- обладнання бібліотек, читальних залів, аудиторій та окремих кабінетів для наукової роботи засобами затінення та кондиціонування повітря;

- створення системи оперативного зв'язку ректорату з керівниками факультетів, кафедр, наукових та навчальних відділів і адміністративних служб;

В цілому матеріально-технічне забезпечення спеціальності «Готельно-ресторанна справа», обладнання, кабінети, лабораторії відповідають чинним нормативним вимогам та забезпечують якісне і повноцінне виконання навчальних планів і програм.

7. Результати освітньої діяльності

Показники успішності

Експертна комісія перевірила показники успішності останньої перед акредитацією екзаменаційної сесії студентів спеціальності 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

Як свідчить аналіз результатів складання зимової сесії абсолютна успішність студентів I-IV курсів за дисциплінами навчального плану освітнього рівня “бакалавр”, у середньому, становила 93,38%, якість навчання – 59,13%, середній бал – 3,70.

Аналіз результатів складання екзаменів протягом останньої сесії засвідчує достатньо високу якість соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки студентів спеціальності 6.24241 “Готельно-ресторанна справа” що відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики бакалаврів та вимогам кваліфікації.

Згідно наказу ректора Одеського національного економічного університету “Про підготовку до акредитаційної експертизи напряму підготовки (спеціальності) 6.140101 “Готельно-ресторанна справа” від 25.03.2016 р., № 35, в період з 04.04. 2016 р. по 14. 04. 2016 р. було проведено комплексне контрольне оцінювання знань студентів 1-4 курсів спеціальності “Готельно-ресторанна справа”.

Абсолютна успішність студентів I-IV курсів по результатах комплексних контрольних робіт, у середньому, становить 93,83%, якість навчання – 55,30%, середній бал – 3,68. За дисциплінами циклу соціально-гуманітарної підготовки абсолютна успішність дорівнює 93%, якість навчання – 52%, середній бал – 3,62. За дисциплінами циклу фундаментальної, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки абсолютна успішність складає 93%, якість навчання – 58%, середній бал – 3,69. За дисциплінами циклу професійної та практичної підготовки абсолютна успішність складає 95%, якість навчання – 56%, середній бал – 3,72.

Аналіз результатів проведення комплексних контрольних робіт показав, що рівень соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки студентів відповідає вимогам кваліфікаційних характеристик бакалаврів спеціальності “Готельно-ресторанна справа” та умовам акредитації.

Контрольні вимірювання залишкових знань студентів

З метою перевірки залишкових знань студентів, під час проведення акредитаційної експертизи, комісією були проведені контрольні заміри (контрольні кваліфікаційні роботи) з дисциплін циклів соціально-гуманітарної; фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної; та професійної та практичної підготовки (“Історія України”,

“Підприємницьке право”, “Міжнародна готельна індустрія”, “Економіка підприємств готельного господарства”). Перевірка була проведена з повним охопленням студентів I-IV курсів денної форми навчання, її результати характеризуються наведеними у порівняльній таблиці показниками.

Виявлений експертною комісією при проведенні контрольних замірів рівень знань студентів із дисциплін циклів соціально-гуманітарної; фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної; та професійної та практичної підготовки відповідає встановленим нормативам.

Таблиця 2.

Порівняльна таблиця результатів самоаналізу та комплексної контрольної роботи (заміру залишкових знань) студентів з гуманітарних, соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Показники	Результати самоаналізу	Контрольний замір	Розбіжність
1	2	3	4
Дисципліна “Історія України”			
Абсолютна успішність, %	93,00	92,30	-0,70
Якість навчання, %	50,00	52,00	+2,00
Середній бал	3,57	3,51	-0,06
Дисципліна “Підприємницьке право”			
Абсолютна успішність, %	96,00	92,30	-3,70
Якість навчання, %	83,00	78,00	-5,00
Середній бал	4,26	3,90	-0,36
Дисципліна “Міжнародна готельна індустрія”			
Абсолютна успішність, %	95,00	93,3	-1,70
Якість навчання, %	52,00	51,00	-1,00
Середній бал	3,62	3,57	-0,05
Дисципліна “Економіка підприємств готельного господарства”			
Абсолютна успішність, %	94,00	94,00	-
Якість навчання, %	50,00	51,70	+1,70
Середній бал	3,50	3,36	-0,14

Розбіжність між результатами самоаналізу та контрольного заміру залишкових знань студентів, що проводився експертною комісією, знаходиться в межах встановлених нормативів.

Якість курсових робіт

Навчальним планом спеціальності передбачено підготовку студентами курсових робіт з дисциплін фахового спрямування. Для виконання курсових робіт розроблені, ухвалені на засіданнях кафедри методичні вказівки. Методичні вказівки до виконання курсових робіт містять рекомендації студентам щодо структури, змісту, методики обчислювання та оформлення курсових робіт.

Тематика курсових робіт охоплює сучасні проблемні підходи щодо формування сфери готельно-ресторанної справи, освоєння прогресивних

технологій обслуговування, проектування нових видів продуктів. Тематика курсових робіт має практичне значення для регіонального розвитку туристичної та готельної індустрії.

Методичні вказівки до виконання курсових робіт орієнтують студентів на вміння теоретично та аналітично опрацьовувати об'єкти дослідження, робити власні висновки і пропозиції.

Експертною комісією було перевірено вибірково 5 курсових робіт з «Організації готельного господарства», що становить 25% від їх загальної кількості.

Аналіз якості виконання курсових робіт засвідчив повне відображення в них програмних завдань, належне насичення ілюстративним матеріалом та звітною документацією. Рецензовані курсові роботи містять обґрунтовані висновки та пропозиції щодо покращення проблем, які досліджувались.

Курсові роботи захищаються в присутності комісії і оцінюються за результатами захисту. Оцінка курсових робіт експертами відповідає попереднім даним захисту курсових робіт.

Якість звітів про практику

Організація практики базується на «Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» затвердженому наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93. Зміст практики визначається програмою (наскрізною та робочою), складеною відповідно до положень освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Випусковою кафедрою розроблена наскрізна програма практики студентів, яка за структурою та змістом забезпечує можливість якісної підготовки фахівців, створює вимоги повноцінного формування необхідних в професійній діяльності вмінь та навичок.

Викладачами-керівниками практики розроблені методичні вказівки для самостійної роботи студентів з відпрацювання тем і завдань на період практики, методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань.

Студенти повністю забезпечені необхідними організаційними документами: програма практики, індивідуальне завдання, зразки звіту та щоденника, пам'ятка про основні обов'язки студента під час проходження практики. З базами практики укладені відповідні угоди.

Експертна комісія вибірково перевірила 5 звітів з практики студентів IV курсу 2015-2016 навчального року. У звітах відображені основні положення програми практики, подані таблиці, графіки, схеми, які засвідчують самостійну творчу роботу студентів з аналізу різних напрямів діяльності підприємства. Звіти оцінені об'єктивно і аргументовано, на кожний звіт надана письмова рецензія викладача та керівника практики.

Аналіз результатів проведення комплексних контрольних робіт (ККР), контрольних вимірювань залишкових знань студентів, якості курсових робіт та звітів про практику показав, що рівень соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової,

загальноєкономічної, професійної та практичної підготовки студентів відповідає вимогам кваліфікаційних характеристик бакалаврів спеціальності «Готельно-ресторанна справа» та умовам акредитації.

8. Наукова діяльність та міжнародні зв'язки

Науково-дослідна робота кафедри економіки та управління туризмом спрямована на подальше поглиблення наукових досліджень та виконується у рамках загальноуніверситетського наукового тематичного напрямку.

На протязі акредитаційного періоду на кафедрі виконувалась комплексна тема науково-дослідної роботи *«Економічні засади функціонування і розвитку спеціалізованих туристичних ринків в Одеському регіоні»* (ДР № 0110U002460, 2010-2012 рр., фінансування із держбюджету).

За її результатами підготовлені конспекти лекцій, навчальні посібники, наукові статті, а також видано колективну монографію «Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку» (2013 р.).

У 2013-2015 роках колективом кафедри виконувалась науково-дослідна робота за темою *«Аналіз і оцінка туристично-рекреаційного потенціалу Одеської області та визначення шляхів його раціонального використання»* (ДР № 0113U000653, 2013-2015 рр., фінансування із держбюджету).

За результатами наукової роботи з даної теми науково-викладацьким складом кафедри планується видати колективну монографію у 2016 році.

Крім наукових розробок, що фінансуються із держбюджету кафедрою проводяться наукові дослідження на госпрозрахунковій основі на замовлення окремих підприємств сфери гостинності. В 2012 році виконувалась робота за темою *«Методичні та організаційні засади механізму гнучкого ціноутворення на основі послуги готельного підприємства»* (ДР № 0111U000215, 2011-2012 рр., на замовлення ЗАТ «Лондонська-Брістоль»). Кінцева мета цієї роботи – створення механізму гнучкого ціноутворення на готельні і ресторани послуги зазначеного підприємства.

Основні результати науково-дослідної роботи професорсько-викладацького складу кафедри представлені в навчальних посібниках, монографіях, збірниках наукових праць, навчально-методичних виданнях, статтях, доповідях та інших публікаціях.

За 2012-2015 роки колективом кафедри економіки та управління туризмом видано **6 монографій**:

Крім того, за акредитаційний період професорсько-викладацьким складом кафедри опубліковано **15 статей у колективних монографіях**, виданих вищими навчальними закладами України та зарубіжжя.

Кафедра має наукові зв'язки з різними науковими установами та вищими навчальними закладами України, у **фахових виданнях** яких

професорсько-викладацьким складом кафедри опубліковано **понад 120 статей**.

Колектив кафедри економіки та управління туризмом має публікації у наукових виданнях України та зарубіжжя, які індексуються у таких наукометричних базах, як: SciVerse Scopus, Web of Science, CPCI-SSH, Thomson Reuters, Index Copernicus, EBSCOhost та Ulrich's Periodicals Directory, EconLit, Cabell's Directories, ABI/Inform by ProQuest, Science index (РИНЦ) тощо.

Професорсько-викладацький склад кафедри економіки та управління туризмом бере активну участь у співробітництві із зарубіжними науковими установами. За 2012-2015 роки колективом кафедри видано **понад 30 статей, які опубліковані у таких країнах, як Австрія, Білорусія, Велика Британія, Італія, Казахстан, Молдова, Німеччина, Російська Федерація, Румунія, Туреччина, Франція** (Крім того, працівниками кафедри опубліковано біля **30 тез доповідей у матеріалах зарубіжних конференцій**

Наукові здобутки кафедри економіки та управління туризмом знайшли відображення в збірниках матеріалів науково-практичних конференцій різних рівнів, організованих вищими навчальними закладами та науковими установами України, за підсумками яких професорсько-викладацьким складом опубліковано **понад 140 тез доповідей**.

Важливим напрямом наукової і педагогічної діяльності кафедри є робота з аспірантами та докторантами. У 2015 році доцент Лебедев І.В. захистив дисертацію і здобув ступень доктора економічних наук.

Протягом звітнього періоду захищено п'ять дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, три з яких присвячені проблемам розвитку підприємств сфери гостинності:

1. Бортник Л. В. Організаційні та економічні засади забезпечення конкурентоспроможності підприємств готельного бізнесу (спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами); науковий керівник – проф. Семенов В. Ф. (захист у 2014 році);

2. Шикіна О. В. Організаційно-економічне забезпечення функціонування готельних підприємств малої місткості (спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами); науковий керівник – доц. Галасюк С. С. (захист у 2015 році);

3. Галасюк К. А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства (спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами); науковий керівник – проф. Герасименко В. Г. (захист у 2016 році).

На кафедрі багато уваги приділяється залученню студентської молоді до наукової роботи, працюють наукові студентські гуртки.

Проводяться студентські кафедральні олімпіади. Щорічно подаються наукові роботи на Всеукраїнські конкурси.

Студенти, беруть активну участь у щорічних конференціях, що організуються кафедрою економіки та управління туризмом спільно з іншими кафедрами університету. Так, протягом звітнього періоду проведено

чотири міжрегіональні науково-практичні студентські конференції, в яких приймали участь студенти спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Колективом кафедри економіки та управління туризмом практикуються нові форми організації наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в ринкових умовах: круглі столи, семінари, скайп-конференції, Інтернет-конференції та ін.

Діяльність кафедри в сфері міжнародного співробітництва полягає у підтримці та ініціюванні міжнародної діяльності, спрямованої на залучення міжнародного досвіду та закордонних інвестицій з метою підвищення кваліфікації і розвитку потенціалу професорсько-викладацького складу, покращення якості підготовки студентів на шляху інтеграції ОНЕУ в Європейський та світовий освітній і науковий простір.

Міжнародна діяльність кафедри характеризується за такими напрямками: навчання іноземних громадян, підготовка кадрів для зарубіжних країн; співробітництво з іноземними партнерами, участь викладачів кафедри у міжнародних освітніх і наукових програмах і проектах.

Одеський національний економічний університет здійснює підготовку іноземних студентів з таких країн, як Молдова, Росія, Китай, В'єтнам, Туреччина.

Розвиток міжнародних зв'язків кафедри характеризується також встановленням та зміцненням перспективних контактів із провідними навчальними закладами Польщі, Болгарії, Італії, Франції, Ізраїлю, серед яких Вища школа туризму та готельного бізнесу в м. Бидгощ (Польща), Університет фізичного виховання і спорту (факультет туризму і рекреації) в м. Гданськ (Польща), Університет м. Анже департамент IMIS-ESTHUA (Франція), Університет Серрес (Греція), Міжнародний фонд Ромуальдо дель Бьянко в м. Флоренція (Італія), Університет міста Аріель (Ізраїль), Міжнародна організація Danube Competence Center (DCC) тощо.

Відповідно до підписаних договорів викладачі кафедри беруть активну участь у розробці та реалізації спільних міжнародних проектів і програм. Співробітництво кафедри з фондом Ромуальдо Дель Б'янко дозволяє студентам спеціальності «Готельно-ресторанна справа» проходити стажування в Італії, співробітництво з Університетом Серрес – в Греції, з Університетом м. Анже – брати участь у спільній освітньо-професійній програмі з метою отримання подвійних дипломів для студентів. Така співпраця між ОНЕУ та європейськими університетами в сфері надання студентам можливості проходження навчальної практики в зарубіжних організаціях і установах сприяє інтеграції української та європейської систем вищої освіти, а також розглядається як позитивна та важлива ініціатива подальшого розвитку університету.

Викладачі кафедри економіки та управління туризмом приймають активну участь у налагодженні міжнародних зв'язків, проходять стажування у зарубіжних країнах, перебувають у ділових зарубіжних відрядженнях. У 2012 році завідувач кафедри професор Герасименко В.Г. та доцент

Петриченко П.А. прийняли участь у навчальній поїздці зі студентами в університет Анже, Франція (30 березня – 10 квітня 2012 р.).

В 2014 році завідувач кафедри професор Герасименко В.Г. та доцент Петриченко П.А. відвідали Державний університет Молдови та університет "Perspectiva-Int" у Кишиневі та уклали договір про спільну працю у реалізації освітніх проєктів. У тому ж році аналогічна угода підписана з Стамбульським комерційним університетом (Туреччина).

У 2015 році був підписаний договір про співробітництво з асоціацією Кі-Франс, створеної з метою організації стажувань для іноземних студентів у Франції.

Практикується також залучення іноземних викладачів для проведення курсів лекцій, участі в освітній та науковій роботі кафедри.

Експертна комісія констатує, що науково-дослідна робота та міжнародна діяльність кафедри сприяють розвитку готельно-ресторанного бізнесу, туристично-рекреаційної сфери в цілому та удосконаленню освітньої діяльності у зазначеній області.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Результати проведеної акредитаційної експертизи підготовки фахівців зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа" в Одеському національному економічному університеті дозволяють зробити такі висновки:

1. Одеський національний економічний університет має сталі наукові, освітнянські традиції та необхідні умови для підготовки фахівців зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа". Зміст підготовки бакалаврів визначається Освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ) і Освітньо-професійною програмою (ОПП), Засобами діагностики якості вищої освіти.

2. Навчальний план спеціальності розроблений у відповідності з вимогами і затверджений в установленому порядку. Робочий навчальний план за показниками номенклатури дисциплін, співвідношення нормативної і вибіркової частини, годин виділених на теоретичну і практичну підготовку фахівців та самостійну роботу студентів за формами підсумкового (семестрового) контролю і державної атестації випускників відповідає сучасним вимогам.

3. Кваліфікація і науковий потенціал професорсько-викладацького складу випускової кафедри економіки та управління туризмом та інших кафедр університету дозволяє здійснювати підготовку висококваліфікованих фахівців заявленого рівня. Університет має відповідну матеріально-технічну базу і належне навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальних дисциплін з усіх циклів підготовки фахівців згідно структури навчального плану зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа". Наявна матеріально-технічна база розвивається і удосконалюється. Особлива увага при цьому звертається на підвищення рівня комп'ютеризації навчального

процесу, поліпшення забезпечення студентів навчальною літературою і фаховими періодичними виданнями.

4. Результати підсумкового (семестрового) контролю знань студентів, а також заміри їх залишкових знань зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа" свідчать про такий рівень якісної підготовки, який відповідає акредитаційним вимогам.

Про відповідність освітньої діяльності Одеського національного економічного університету з підготовки фахівців освітнього ступеня зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа" критеріям і вимогам підготовки бакалаврів свідчать показники надані у порівняльній таблиці (додаток 1), яка є складовою даних висновків.

Грунтуючись на вищезазначеному, експертна комісія дійшла висновку про можливість акредитації спеціальності «Готельно-ресторанна справа» освітнього ступеню «бакалавр» в Одеському національному економічному університеті з наданням права здійснення освітньо-професійної підготовки фахівців з ліцензованим обсягом 50 осіб на денній формі навчання.

Разом з тим, з метою подальшого поліпшення профорієнтаційної і навчально-виховної роботи з підготовки бакалаврів зі спеціальності "Готельно-ресторанна справа" експертна комісія рекомендує:

1. Оснащувати новими видами обладнання лабораторії організації готельного і ресторанного господарства.

2. Активізувати науково-дослідну роботу студентів, посилювати її прикладний характер.

3. Ефективніше використовувати матеріально-технічну базу кафедри та базу підприємств готельно-ресторанного господарства, з якими укладені договори про співпрацю.

4. Налагодити більш дієвий зв'язок з випускниками з метою отримання інформації про їх професійну відповідність сучасним вимогам ринку праці.

5. Збільшувати кількість курсів дисциплін, що викладаються іноземними мовами, та поповнювати бібліотечний фонд університету іншомовними виданнями.

« 26 » травня 2016 р

Голова експертної комісії _____ професор Антоненко І.Я.

Член комісії _____ доцент Стойко В.О.

З висновками ознайомлений

Ректор
Одеського національного
економічного університету _____ професор Зверяков М.І.

Голова комісії

І.Я. Антоненко